

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk
2021-0000076372

Uw kenmerk

Datum 11 februari 2021
Betreft Beantwoording schriftelijk overleg over Sint Maarten

Hierbij bied ik u de beantwoording aan op uw vragen over het gevangeniswezen op Sint Maarten, de wederopbouw Sint Maarten en de derde tranche liquiditeitssteun Sint Maarten. Wat het gevangeniswezen van Sint Maarten betreft, beantwoord ik de vragen mede namens de minister voor Rechtsbescherming.

In de beantwoording heb ik er voor gekozen om de antwoorden op de vragen van de verschillende fracties over het gevangeniswezen en de relatie tussen wederopbouw en liquiditeitssteun te bundelen. De resterende vragen beantwoord ik vervolgens per fractie.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

35570-IV Sint Maarten

II Reactie van het kabinet

Gevangeniswezen Sint Maarten

Algemeen

Uit de inbreng van de verschillende fracties klinken de zorgen door over het gevangeniswezen in Sint Maarten. De minister voor Rechtsbescherming, mede namens wie ik de vragen over het gevangeniswezen beantwoord, en ik delen deze zorgen. Ik constateer dat het verbeteren van de detentieomstandigheden in Sint Maarten niet langer kan wachten. Sinds 10 oktober 2010 is Sint Maarten een autonoom land binnen het Koninkrijk der Nederlanden, en heeft Sint Maarten een eigen verantwoordelijkheid voor de rechtshandhaving gekregen, inclusief het gevangeniswezen. Het gevangeniswezen kampt echter met hardnekkige problemen en Sint Maarten heeft de afgelopen jaren te weinig vooruitgang geboekt als het gaat om verbetering van de omstandigheden. De signalen en constatering van instanties zoals de voortgangscommissie Sint Maarten, de Raad voor de Rechtshandhaving, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het College voor de Rechten van de Mens zijn duidelijk: verbetering van het gevangeniswezen mag niet langer op zich laten wachten. Zoals ik uw Kamer vaker heb laten weten, vraagt de problematiek om een daadkrachtige aanpak. Het kabinet heeft zich meerdere malen bereid getoond om hulp en bijstand te bieden.

De VVD-fractie informeert naar de gesprekken die ik met Sint Maarten voer over het gevangeniswezen, ook in verband met het traject van de derde tranche liquiditeitssteun, waarover een akkoord met Sint Maarten is bereikt op 22 december 2020. Hieronder ga ik in op de afspraken die zijn gemaakt in de gesprekken tussen Sint Maarten en Nederland in het kader van de meerjarige liquiditeitssteun, en in het kader van het Ministerieel Overleg van 9 november 2020.

Afspraken akkoord 22 december 2020

Met het akkoord van 22 december 2020 over de derde tranche liquiditeitssteun – en de daarmee samenhangende Rijkswet Caribisch hervormings- en ontwikkelingsorgaan (COHO) en het zogeheten landspakket – wordt onder andere stevig ingezet op verbeteringen in het gevangeniswezen. Hiervoor wordt eenmalig een bedrag van €30 miljoen beschikbaar gesteld. Dit is ten behoeve van zowel de bouw van een nieuwe gevangenis als structurele verbeteringen in de detentieomstandigheden.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben verschillende vragen gesteld over deze eenmalige bijdrage. De leden vragen zich af hoe de toegezegde Nederlandse regie en toezichhoudende rol precies zal worden ingevuld en hoe er zal worden voorkomen dat de problemen die de voortgangscommissie Sint Maarten constateert (gebrekkige uitvoering van de plannen van aanpak en het ontbreken van doortastend leiderschap op het justitiedepartement van Sint Maarten), voortgang van het verbeteren van het gevangeniswezen op Sint Maarten hinderen. In reactie hierop kan ik melden dat de €30 miljoen via de begroting en onder regie en toezicht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) tot besteding worden gebracht. Dit gebeurt in samenwerking met het ministerie van Justitie en Veiligheid en in overleg met onder andere het ministerie van Justitie van Sint Maarten.

Ook willen de leden van de GroenLinks-fractie weten hoe de bouw van een nieuwe gevangenis zich verhoudt tot de aanbeveling van de voortgangscommissie om verbetering van de hele detentieketen als uitgangspunt te nemen, in plaats van de door Sint Maarten gewenste bouw van een nieuwe gevangenis. Daarnaast stellen zij de vraag hoe de aanbeveling van de Voortgangscommissie, dat een versterking van het ministerie van Justitie van Sint Maarten een randvoorwaarde is voor het kunnen uitvoeren van de plannen van aanpak, zich verhoudt tot de eenmalige bijdrage van €30 miljoen. Ik kan u melden dat de €30 miljoen substantieel zal moeten bijdragen aan de uitvoering van het plan van aanpak¹ en daarmee het gevangeniswezen in zijn geheel. €20 miljoen van deze bijdrage zal gaan naar de bouw van een nieuw gevangenisgebouw. Het huidige gevangenisgebouw voldoet niet vanwege de te beperkte capaciteit. Daarnaast is het dusdanig verouderd en beschadigd door de orkanen Irma en Maria dat het bouwen van een nieuwe inrichting de meest effectieve manier is om duurzame verbeteringen tot stand te brengen. Dit werd ook al geconstateerd door de Dienst Justitiële Inrichtingen, die in 2018 het plan van aanpak uitbracht. De bouw van de nieuwe gevangenis draagt dan ook voor een belangrijk deel bij aan de uitvoering van het plan van aanpak. Sint Maarten is echter vanwege de huidige financiële positie niet in staat om dit zelf volledig te financieren. De resterende €10 miljoen zal worden besteed aan andere onderdelen van het plan van aanpak voor de komende vijf jaar, zodat de gehele detentieketen wordt versterkt. Hiermee versterkt Nederland het ministerie van Justitie niet direct, dit is immers aan Sint Maarten zelf, maar ondersteunt Nederland wel de rol die het ministerie in het plan van aanpak heeft. Bovendien draagt Nederland ook bij aan de aanstelling van een programmamanager, zoals hieronder wordt toegelicht. Hiermee wordt een belangrijke aanbeveling van de voortgangscommissie opgevolgd.

In het licht van voorgaande is het ook van belang om te vermelden dat er over het gevangeniswezen twee maatregelen in het kader van het landspakket zijn overeengekomen. Zoals ik uw Kamer per brief van 11 september 2020 liet weten, is de eerste maatregel het gezamenlijk opdrachtgeverschap van Nederland en Sint Maarten aan de United Nations Office for Project Services (UNOPS) voor de bouw van een nieuwe gevangenis². De tweede maatregel betreft de uitvoering van de afspraken die op 19 oktober 2018 tussen Sint Maarten en Nederland zijn gemaakt over de meest noodzakelijke verbeteringen na de beschadigingen aan de gevangenis als gevolg van de orkanen Irma en Maria in 2017. Aan deze maatregelen in het landspakket is een einddatum verbonden, zodat Nederland druk op de verbeteringen in het gevangeniswezen houdt.

Afspraken Ministerieel Overleg 9 november 2020

Hoewel het de verantwoordelijkheid van Sint Maarten is en blijft om het gevangeniswezen op orde te krijgen, lukt het Sint Maarten tot op heden niet om zelfstandig voortgang te boeken. Om deze reden heeft de minister van Justitie van Sint Maarten bij brief van 9 oktober 2020 mij een verzoek gedaan tot zowel

¹ Voor de taken die Sint Maarten nog niet zelfstandig kon vervullen op 10-10-10 is destijds een plan van aanpak vastgesteld, zo ook voor detentie. De Algemene Maatregel van Rijksbestuur Samenwerkingsregeling waarborging plannen van aanpak landstaken Curaçao en Sint Maarten ligt hieraan ten grondslag. In 2018 een herzien plan van aanpak opgesteld ter vervanging van het plan uit 2010: "Een veilige samenleving: Bouwen aan een verantwoorde en duurzame sanctie uitvoering op Sint Maarten (2018 – 2023)".

² Kamerstukken II, 2019/2020, 35 300 IV, nr. 73

hulp en bijstand als samenwerking ten aanzien van het gevangeniswezen. In het Ministerieel Overleg van 9 november 2020 met de minister-president van Sint Maarten, in het bijzijn van de minister van Justitie van Sint Maarten en de Nederlandse minister voor Rechtsbescherming, is vervolgens onder meer afgesproken hoe het kabinet steun kan bieden. Concreet is er gesproken over hulp en bijstand met financiële middelen vanuit Nederland om op korte termijn, onder andere bouwkundige verbeteringen te realiseren én over afspraken op de lange termijn, zoals met een nieuw gevangenisgebouw.

De middelen voor deze hulp en bijstand voor de korte termijn komen uit de directe steun in het kader van de wederopbouw. Deze worden besteed aan de volgende afspraken:

- *Programmamanager*

Naar advies van de Voortgangscommissie Sint Maarten zal er een programmamanager worden ingezet met de opdracht de planning en de uitvoering van het plan van aanpak voor het gevangeniswezen op zich te nemen. De werving voor de programmanager zal dit voorjaar aanvangen.

- *Opleidingen*

Al langer ontbeert het gevangenis personeel van de Point Blanche gevangenis Sint Maarten de benodigde (up-to-date) kennis en expertise om hun taak naar behoren uit te kunnen voeren. Sint Maarten heeft onvoldoende opleidingsmogelijkheden om het personeel zelf op te leiden. Daarom zie ik met de minister voor Rechtsbescherming en het opleidingsinstituut van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) welke opleidingsmogelijkheden Sint Maarten kunnen worden geboden.

- *HR-adviseur*

De voortgangscommissie heeft in meerdere rapportages geconstateerd dat de personeelsbezetting in de gevangenis Point Blanche op Sint Maarten niet op orde is. Om het capaciteitstekort terug te brengen en de hoge mate van ziekteverzuim aan te pakken zal Nederland voorzien in een HR-adviseur. In een Ministerieel Overleg met Sint Maarten zullen de vervolgstappen worden besproken waar Sint Maarten opvolging aan zal geven. Zo kan Nederland nauwlettend volgen of het HR-beleid op orde komt.

- *Bouwkundige verbeteringen*

De orkanen Irma en Maria in 2017 hebben de gevangenis zwaar getroffen. Nederland zal financieel bijdragen aan diverse bouwkundige verbeteringen van de afsprakenlijst verbetermaatregelen 2018, zoals het compleet vernieuwen van de bliksembeveiliging en het op orde brengen van de brandmeldinstallatie.

- *UNOPS vooronderzoek*

Het voornemen van Sint Maarten is om op korte termijn UNOPS een vooronderzoek uit te laten voeren naar het bouwen van een nieuwe gevangenis. In het Ministerieel Overleg van 23 april 2020 heb ik mij namens het kabinet bereid getoond een deel van het vooronderzoek te financieren. Voorwaarde hiervoor is een gedeeld opdrachtgeverschap met Sint Maarten richting UNOPS. Dit laat overigens onverlet dat Sint Maarten structureel financiële middelen in de begroting zal moeten vrijmaken ten behoeve van het gevangeniswezen, hetgeen aan de orde is geweest in het Ministerieel Overleg van 9 november 2020.

Door de combinatie van de inzet van Sint Maarten, de hierboven genoemde hulp en bijstand en de middelen die het kabinet beschikbaar stelt voor een nieuwe justitiële inrichting ontstaat een win-win situatie. Nederland zal – net als met de eenmalige bijdrage van €30 miljoen - via hulp en bijstand richting kunnen geven aan de uitvoering van het plan van aanpak en op deze manier verbeteringen bespoedigen.

Moties over het gevangeniswezen

De CDA- en GroenLinks-fracties vragen naar de rol en verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van de verbeteringen in het gevangeniswezen, waarbij de CDA-fractie in het bijzonder vraagt naar de stand van zaken rondom de moties. Ik ga hieronder nader in op de uitvoering van deze moties.

De vragen van beide fracties hebben betrekking op de opvolging die het kabinet heeft gegeven aan de motie-Van Dam/Bosman³ van 22 juni 2020 over het laten overnemen van het gevangeniswezen in Sint Maarten door de Rijksministerraad en de motie-Van Dam c.s.⁴ van 10 oktober 2019 over een scheiding van beheer en gezag in de handhaving van de rechtsorde. De PvdA-fractie vraagt daarbij naar een reactie op de opmerking van de voortgangscommissie dat de Koninkrijksregering verantwoordelijkheid draagt om de situatie rondom humanitaire misstanden in de gevangenis op te lossen.

Mijn standpunt in dezen is dat voorop blijft staan dat Nederland kan bijdragen aan de verbetering van het gevangeniswezen, maar dat het zorgdragen voor de verwezenlijking van mensenrechten ingevolge artikel 43, eerste lid, van het Statuut, een aangelegenheid is van het land zelf. Het Koninkrijk is daarnaast, op grond van het tweede lid van artikel 43 Statuut, wel verantwoordelijk voor het waarborgen van deze rechten.

De leden van de PvdA-fractie vragen ook of tussen Nederland en Sint Maarten is gesproken over de mogelijkheid tot het treffen van een voorziening op basis van de Samenwerkingsregeling waarborging plannen van aanpak landstaken Curaçao en Sint Maarten – door de Koninkrijksregering.

Het kabinet is er niet van overtuigd dat het treffen van een voorziening of ingrijpen door het Koninkrijk, door het overnemen van het gevangeniswezen of anderszins, op dit moment de beste keuze is. Er zijn zoals hierboven beschreven nog andere keuzes mogelijk, die samenwerking tussen Sint Maarten en Nederland als uitgangspunt nemen. Een scheiding maken tussen beheer en gezag, in het kader van zulke samenwerking, waartoe de motie Van Dam c.s. oproept, voert volgens het kabinet evenwel te ver en zou te zeer raken aan de autonomie van Sint Maarten. De wil van Sint Maarten om nu stappen te zetten ten aanzien van het gevangeniswezen in combinatie met bovengenoemde hulp en bijstand, de maatregelen in het kader van het landspakket en de eenmalige bijdrage van €30 miljoen voor het gevangeniswezen zie ik als de aangewezen weg om te komen tot de lang gewenste verbetering van de detentieomstandigheden. Dit sluit aan bij de gedachte achter de moties en de breed bestaande zorgen. Voor het kabinet gaat het immers niet om de vorm van of grondslag voor de verbetering, maar om het bereiken van het doel: de verbetering van de detentieomstandigheden. Ik constateer dat ik hiermee invulling heb gegeven aan de moties van de Tweede Kamer.

³ Kamerstukken II 2019/2020 35300 IV, nr.62

⁴ Kamerstukken II 2019/2020 35300 IV, nr.22

Overige vragen gevangeniswezen

Ik benadruk nogmaals dat het gevangeniswezen in Sint Maarten onder de verantwoordelijkheid van Sint Maarten zelf valt, alsmede het bestuur en beleid van de detentiefaciliteiten van Point Blanche. Vragen die betrekking hebben op landsaangelegenheden van Sint Maarten, beantwoord ik hieronder. Zo vragen de leden van de D66-fractie of Nederland iets kan betekenen in de bemiddeling tussen de minister van Justitie en het nieuwe management van de gevangenis. Een bemiddelende rol van Nederland in de relatie tussen de minister van Justitie en het gevangenisbestuur, zou echter gelet op voorgaande niet op zijn plaats zijn. Op de vraag van de leden van de D66-fractie in welke mate het huidige bestuur van de gevangenis betrokken zal worden bij de bouw van een nieuwe gevangenis, kan ik zeggen dat bij dit vanzelfsprekend alle stakeholders worden betrokken.

Zowel de VVD-fractie als de fractie van D66 vragen naar de plaatsing en ingebruikname van de containercellen die Nederland in 2019 aan Sint Maarten heeft geleverd. De autoriteiten van Sint Maarten hebben mij laten weten dat de containercellen nog niet in gebruik zijn genomen. Als reden hiervoor geeft Sint Maarten de hoge kosten die gemoeid zijn met de plaatsing en installatie, alsmede de zorgen over de geschiktheid van de containercellen voor Sint Maarten, gelet op omgevingsfactoren zoals het orkaanseizoen. In het voorstel van UNOPS zal worden meegenomen of inzet van de containers alsnog tot de mogelijkheden behoort voor tijdelijke verhoging van de celcapaciteit.

Wat betreft de vraag van de D66-fractie over het aantal verdachten dat hun zitting nu in vrijheid afwacht en hoeveel daarvan worden verdacht van zware delicten was dit bij de autoriteiten van Sint Maarten ten tijde van de verzending van deze brief nog onbekend. Ten aanzien van de vraag van de D66-fractie over Miss Lalie Centre hebben de Sint Maartense autoriteiten mij laten weten dat het jeugd-detentiecentrum volledig operationeel is en op dit moment acht cliënten heeft. Over de vraag van de PvdA-fractie naar de stand van zaken omtrent de Sint Maartense kandidaat als lid van de voortgangscommissie, hebben de autoriteiten van Sint Maarten mij desgevraagd geïnformeerd dat er binnenkort een nieuw lid ter benoeming in de voortgangscommissie zal worden voorgedragen aan de Rijksministerraad. Tot slot vragen de leden van de PvdA-fractie of er een verklaring is voor het hoge ziektepercentage onder de werknemers van de gevangenis Point Blanche is. De voortgangscommissie constateert in hun 28ste rapportage dat ongeveer 50% van de personeelsleden door ziekte afwezig is. De autoriteiten van Sint Maarten hebben hier mij geen verklaring voor kunnen geven. Het kabinet acht het van belang dat het HR-beleid snel op orde wordt gesteld door Sint Maarten. Ook op dit terrein verleent het kabinet daarom zoals gezegd hulp en bijstand, in de vorm van een HR-adviseur.

Wederopbouw en liquiditeitssteun

Ik ga hieronder verder met het per fractie beantwoorden van de vragen over de wederopbouw en de liquiditeitssteun in relatie tot het COHO. Waarbij ik begin met de vraag naar de samenhang tussen beide trajecten. Zowel de leden van de CDA-fractie als de leden van de D66-fractie hebben hier vragen over gesteld.

De leden van de CDA-fractie vragen aandacht voor de samenloop tussen enerzijds het traject van de derde tranche liquiditeitssteun – en de daarmee samenhangende Rijkswet COHO en het zogeheten landspakket – en het reeds langer lopende financiële steuntraject dat na orkaan Irma via de Wereldbank tot

stand is gekomen. Ook de leden van de D66-fractie informeren hiernaar. In het verlengde hiervan vragen de leden van de CDA-fractie wat de omvang is van beide trajecten, waar beide trajecten zich qua aandachtspunten op richten en in hoeverre deze door elkaar heen kunnen gaan lopen. Ik kan de leden van beide fracties melden dat de steun van maximaal €550 miljoen (waarvan maximaal €470 miljoen voor het trustfonds) die Nederland in het kader van de wederopbouw Sint Maarten heeft toegezegd betrekking heeft op herstel van de gevolgen van de orkanen Irma en Maria, die in september 2017 het land voor een flink deel hebben verwoest. De liquiditeitssteun die in tranches aan Sint Maarten wordt verstrekt is noodzakelijk als gevolg van de Covid-19 pandemie. Om de weerbaarheid van het land tegen de gevolgen van dergelijke crises in de toekomst te vergroten, zijn de landspakketten overeengekomen en wordt het COHO opgericht. Dit traject ziet op het bevorderen dat hervormingen van bestuurlijke aard worden doorgevoerd, duurzaam houdbare overheidsfinanciën worden gerealiseerd en de weerbaarheid van de economie wordt versterkt, met inbegrip van de rechtsstatelijke inbedding die daarvoor nodig is. Het belangrijkste raakpunt tussen beide trajecten is het bevorderen van goed bestuur als voorwaarde voor succesvolle implementatie.

De hervormingen die zijn overeengekomen in het landspakket zijn complementair aan de wederopbouwprojecten die reeds worden uitgevoerd in het kader van het trustfonds bij de Wereldbank. Hoewel de beide trajecten van elkaar gescheiden zullen blijven, moeten deze elkaar wel gaan versterken. Ter illustratie hiervan noem ik het herstel van de luchthaventerminal via het trustfonds, in combinatie met de in het landspakket opgenomen noodzakelijke verbeteringen van de corporate governance van de luchthaven en van andere overheidsentiteiten. In het kader van Building Back Better is een investering in de 'stenen' van de luchthaven niet voldoende; ook de wijze waarop de luchthaven bestuurd wordt en de bijbehorende 'checks & balances' moeten onder handen genomen worden. Met deze verbetering van de corporate governance was in het kader van de wederopbouw reeds een start gemaakt als voorwaarde voor het vrijgeven van de middelen voor het herstel van de luchthaventerminal. Hiervoor had Sint Maarten een Taskforce Corporate Governance ingesteld. De plannen die zij hebben opgeleverd zijn echter sindsdien nog nauwelijks verder gebracht door de overheid van Sint Maarten. In het landspakket is nu afgesproken dat de overheid van Sint Maarten deze plannen actief gaat uitvoeren. Nederland kan daar bovendien via de Tijdelijke Werkorganisatie/het COHO ondersteuning bij bieden. Bij de beantwoording van de vragen van de CDA-fractie ga ik nader in op de rol en functie van de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO).

Een ander voorbeeld waar de beide trajecten elkaar kunnen versterken is het Wereldbank-project dat ziet op de digitalisering van de overheid. Digitalisering is een belangrijke basis voor het functioneren van de overheid en een noodzakelijke randvoorwaarde voor veel van de maatregelen in het landspakket. Via het trustfonds wordt hiermee reeds een start gemaakt. Het project heeft drie hoofdcomponenten: (1) het versterken van het beleid en de institutionele omgeving, (2) het bouwen van digitale platforms om dienstverlening mogelijk te maken, en (3) het verbeteren van gebruikersgerichte openbare diensten.

Ik zie geen aanleiding om het Wereldbank-traject voortijdig te stoppen en onder te brengen binnen de COHO-plannen. Voor het wederopbouw traject is indertijd de Wereldbank gevraagd dit uit te voeren, mede vanwege hun expertise op dit onderwerp en de kennis en ervaring met small island states. Voor de implementatie van de landspakketten is zoals gezegd andere expertise nodig. Dat de wederopbouw vertraging oploopt, deels veroorzaakt door de Covid-19 crisis, betekent niet dat er andere expertise nodig is voor het wederopbouw traject met de Wereldbank. Het is wel belangrijk dat eventuele projecten van de wederopbouw en de landspakketten elkaar aanvullen en versterken.

CDA-fractie

Hieronder ga ik in op vragen van de CDA-fractie over vorm en kwaliteit van de ambtelijke ondersteuning, de uitvoeringsvaardigheid van de overheid op Sint-Maarten, deelnemingen, de financiële steun aan Winair, integriteit van bestuurders en de mate van steun in de Staten voor de consensus-Rijkswet.

De leden van de CDA-fractie willen weten welke vorm van ambtelijke ondersteuning ingericht wordt, zowel in Nederland als op Sint Maarten, inclusief inzicht in de ondersteuning vanuit (of op kosten van) Nederland aan de overheid op Sint Maarten, daar waar het gaat om de realisatie van het landspakket en alles wat daarmee samenhangt. Tevens zijn zij geïnteresseerd in de kwaliteit van die ondersteuning en of dit puur op proces of financieel gebied is, of dat er ook juridisch inhoudelijke – rechtsstatelijke – ondersteuning wordt verleend.

Het COHO zal enerzijds toezicht houden op de uitvoering van de hervormingen en anderzijds zal zij op benodigde manieren hieraan ondersteuning bieden. Zolang het COHO nog niet is opgericht, is binnen mijn ministerie een TWO belast met de ondersteuning van de uitvoering van het landspakket. Over de exacte inrichting en de werking van het voorgenomen COHO zal ik de inhoudelijke gesprekken met uw Kamer voeren op het moment nadat het wetsvoorstel is ingediend bij de Kamer.

Sint Maarten is primair zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen die zijn overeengekomen in het landspakket. Hierbij is het uitgangspunt dat het een samenwerking betreft tussen het COHO, Sint Maarten en de Nederlandse vakdepartementen. Welke ambtelijke ondersteuning hiertoe aan Sint Maartense zijde wordt ingericht, is uiteraard aan het land zelf. De minister-president heeft mij tijdens mijn bezoek in januari 2021 geïnformeerd dat het SG-platform, waaraan de secretarissen-generaal van alle Sint Maartense ministeries deelnemen, de hervormingsopgave gaat uitvoeren. Tevens heeft zij mij geïnformeerd dat een *Monitoring Committee* is ingesteld die verantwoordelijk is voor het monitoren van de voortgang.

In reactie op de vraag van de leden van de CDA-fractie naar de wijze waarop de uitvoeringsvaardigheid van de overheid op Sint Maarten wordt versterkt kan ik melden dat de maatregelen die zijn geformuleerd in het landspakket er op zijn gericht om economische, financiële, sociale en institutionele hervormingen door te voeren die nodig zijn om de uitvoeringskracht van Sint Maarten te vergroten en het land weerbaar en veerkrachtig te maken. Hierbij is het expliciet van belang

dat deze ontwikkelingen toekomstgericht zijn en dat duurzame borging centraal staat zodat de ontwikkelingen standhouden op de lange termijn. Dit sluit aan bij de uitgangspunten die zijn geformuleerd ten aanzien van de werkwijze van de TWO en het COHO.

De leden van de CDA-fractie willen graag weten aan welke ondernemingen die gevestigd zijn op Sint Maarten dan wel opereren vanuit Sint Maarten de Nederlandse overheid deelneemt, wat de omvang is van de deelneming en op welke wijze de Nederlandse overheid (als aandeelhouder) invloed uitoefent op die deelneming.

De Nederlandse Staat is aandeelhouder in één onderneming die op Sint Maarten gevestigd is. De Staat neemt voor 7,95% deel in de luchtvaartmaatschappij Winair. De minister van Infrastructuur en Waterstaat vervult namens de Nederlandse Staat de aandeelhoudersrol. Winair voert vanaf de thuisbasis op Sint Maarten vluchten uit op diverse bestemmingen in het Caribisch gebied. Saba en Sint Eustatius zijn voor hun bereikbaarheid afhankelijk van de luchtverbinding met Sint Maarten.

De Nota Deelnemingenbeleid⁵ beschrijft op welke wijze de Nederlandse Staat invulling geeft aan haar aandeelhoudersrol. Dat is door continu te beoordelen of de bedrijfsstrategie congruent is met het publieke belang dat de staatsdeelneming dient, door actief investeringen te beoordelen en door het beloningsbeleid van de raden van bestuur en commissarissen vast te stellen. De Staat stuurt bovendien door middel van normrendement en het streven naar gezonde vermogensverhoudingen ook waardebehoud na. Tot slot stuurt de Staat als aandeelhouder op good governance van een staatsdeelneming. Uw Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de actuele invulling van de aandeelhoudersrol in het Jaarverslag beheer Staatsdeelnemingen⁶.

In reactie op de vragen van de leden van de CDA-fractie kan ik melden dat de Nederlandse overheid als deelnemer in Winair bekend is met het feit dat in 2012 sprake was van onrechtmatige toe-eigening van een bedrag van USD 41.230,04 door een werknemer van Winair. Tevens ben ik op de hoogte van het feit dat deze ex-medewerker nu een actief politicus is. Deze zaak uit het verleden heeft geen rol gespeeld bij de besluitvorming rond het toekennen van steun aan Winair. De persoon in kwestie is niet langer in dienst van Winair en het bedrag van USD 41.230,04 is volledig terugbetaald. Vanuit de aandeelhoudersrol zet het Rijk in op good governance bij de staatsdeelnemingen.

De minister-president van Sint Maarten heeft begin december een urgent verzoek gedaan om directe steun aan Winair. Het ligt voor de hand om de kosten voor de belastingbetaler en het risico voor de staat te minimaliseren. Door het afsluiten van een hypothecaire lening wordt daaraan invulling gegeven. Het geleende geld moet worden terugbetaald en het luchthavengebouw dient als onderpand, en het bedrijf mag totdat de lening is terugbetaald geen bonussen, dividenden of winsten

⁵ Kamerstukken II 2013/2014 28165-165

⁶ Kamerstukken II 2019/2020 28165-326.

uitkeren. Het bedrijf Winair heeft eerder ook zelf een verzoek tot financiële steun ingediend bij de Rijksoverheid. Dit verzoek wordt behandeld volgens het Afwegingskader bij steunverzoeken van individuele bedrijven⁷. Het kan zijn dat daaruit naar voren komt dat aanvullende steun in een andere vorm nodig is. Hiermee is de vraag beantwoord waarom er voor is gekozen om als extern financier van Winair op te treden, in plaats van als kapitaal verschaffende aandeelhouder te werken aan het laten afnemen van het (huidige) negatieve eigen vermogen van Winair. Het geleende geld moet worden terugbetaald, en het luchthavengebouw dient als onderpand. Met deze lening is Winair voor de korte termijn uit de problemen.

De leden van de CDA-fractie vragen waaruit blijkt dat in de Staten van Sint Maarten concreet steun is voor het huidige akkoord, nu de uitlatingen in de Staten veeleer wijzen op steun voor de minister-president in plaats van voor een akkoord. De leden van de CDA-fractie vragen of ik hun beeld deel dat de steun in de Staten zeer kwetsbaar is. Deze leden vragen daarbij wat dit betekent voor de noodzakelijke politieke steun op Sint Maarten om succesvol tot een consensus-Rijkswet te komen.

Met het akkoord dat de minister-president van Sint Maarten en ik op 22 december 2020 hebben ondertekend, zijn onze landen een samenwerkingstraject aangegaan dat alleen kans van slagen heeft als beide landen zich hieraan volledig committeren. Voldoende politieke steun, niet alleen in het kabinet maar ook in het parlement, is daarbij cruciaal. Dat geldt niet alleen voor de consensus-Rijkswet, maar ook voor het doorvoeren van de in het landspakket opgenomen noodzakelijke hervormingen.

Gezien de uitlatingen en de woordkeuze van verschillende Statenleden, begrijp ik de zorg dat de steun van deze leden kwetsbaar is. Toch moet dit niet afleiden van het feit dat een zeer ruime meerderheid van de Statenleden expliciet steun heeft uitgesproken voor een akkoord en dat deze steun bovendien schriftelijk is bevestigd door de voorzitter van de Staten. Als land binnen ons Koninkrijk verdient Sint Maarten dan ook het voordeel van de twijfel. Dit kabinet zal zich maximaal inzetten om samen met Sint Maarten de noodzakelijke hervormingen te realiseren, zolang Sint Maarten de gemaakte afspraken nakomt. Onderdeel van die afspraken is de totstandkoming van de Rijkswet COHO. Indien de hiertoe vereiste consensus ontbreekt of aan het voorstel komt te ontvallen, zal het reeds gesloten landspakket van rechtswege ophouden te bestaan.

De leden van de CDA-fractie vragen naar de aanhouding van de heer Corallo op 13 december 2016 door Team Bestrijding Ondernijning (TBO) en het Recherchesamenwerkingsteam (RST) op verzoek van de Italiaanse autoriteiten wegens verdenking van onder meer belastingfraude en witwassen en of het kabinet van mening is dat er op dit moment voldoende waarborgen zijn op Sint Maarten dat de politieke besluitvorming – zeker rond de financiële steun vanuit Nederland – voldoende gevrijwaard is van oneigenlijke beïnvloeding.

⁷ Kamerstukken II 2019/2020 35420-36

Naast de door u genoemde brief van 21 april 2017⁸ waarin mijn ambtsvoorganger de Tweede Kamer heeft geïnformeerd, heb ik u ook in reactie op Kamervragen gewezen op de aanhouding van de heer Corallo⁹. Waar sprake is van (verdenkingen van) criminele activiteiten is een rol weggelegd voor het Openbaar Ministerie van Sint Maarten. Nederland ondersteunt Sint Maarten bij de ondermijningsaanpak die vanaf 2022 zal worden omgezet naar een structurele versterking van de betrokken organisaties (het RST, Openbaar Ministerie en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie) waarover ik uw Kamer 6 oktober 2020 heb ingelicht¹⁰. In mijn brief van 7 oktober 2019¹¹ heb ik reeds gerapporteerd over de resultaten van de projectaanpak 2016–2019 waarin is gebleken dat de aanpak succesvol corruptie, belastingfraude, witwassen, valsheid in geschrifte, oplichting en verduistering door *politically exposed persons* en private ondernemingen aan het licht heeft gebracht. In dezelfde brief heb ik uw Kamer bovendien gemeld dat als bijeffect van de ondermijningsaanpak de weerstand in de samenleving tegen corruptie toeneemt. Dit versterkt de informatiepositie van de politiediensten, hetgeen kansen biedt om in gevallen van gesignaleerde oneigenlijke beïnvloeding tijdig en adequaat op te treden.

D66-fractie

Hieronder ga ik in op de vragen over reorganisatie van de politieketen, de stand van zaken van uitvoering voorwaarden tweede tranche liquiditeitssteun en derde tranche trustfonds wederopbouw, gesteld door de leden van D66.

De leden van de D66-fractie vragen hoe de generieke voorwaarde uit de derde tranche dat er geen bezuinigingen worden toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat raken, zich verhoudt tot de aanbeveling om de politieketen te reorganiseren.

Deze voorwaarde is afgesproken in het kader van de liquiditeitssteun en houdt in dat tot nader orde geen bezuinigingen mogen worden toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat raken, waaronder de politieketen. Het doel van deze voorwaarde is om er zorg voor te dragen dat de basis van de rechtsstaat niet zodanig wordt aangetast dat de openbare orde en veiligheid in het geding komt. Het efficiënter en effectiever (re)organiseren van organisaties, hoeft niet tot een beperking van de operationele uitvoeringscapaciteit te leiden. In het kader van de maatregelen moet wel worden bewaakt dat de uitvoeringscapaciteit niet in het gedrang komt en daarmee in strijd is met de voorwaarde. Conform het bepaalde in de Samenwerkingsregeling waarborging plannen van aanpak landstaken Curaçao en Sint Maarten zendt de minister die het aangaat onverwijld na de vaststelling van een gewijzigd plan van aanpak (waaronder het formatieplan) dit gewijzigde plan ter bekrachtiging aan het Ministerieel Overleg, bestaande uit de minister-president van Sint Maarten en mijzelf.

De leden van de D66-fractie informeren naar de stand van zaken met betrekking tot het uitvoeren van de voorwaarden voor de tweede tranche.

⁸ Kamerstukken II 2017/2018 D11450

⁹ Aangangsel Handelingen II, 2017/18, nr. 1511

¹⁰ Kamerstukken II 2019/2020 35 570 IV, nr. 13

¹¹ Kamerstukken II 2019/2020 35 300 IV, nr. 14

Toen Nederland en Sint Maarten op 22 december jl. een akkoord overeenkwamen ten aanzien van het Landspakket, had Sint Maarten reeds voldaan aan een groot deel van de voorwaarden die waren gesteld om in aanmerking te komen voor de tweede tranche. Aan drie voorwaarden was niet voldaan, namelijk het vaststellen van drie landsverordeningen die zien op de verlaging van 25% op het totale pakket arbeidsvoorwaarden van Statenleden, de korting van 12,5% op het totale pakket arbeidsvoorwaarden voor medewerkers in de (semi)publieke sector en een maximering van topsalarissen. Om in aanmerking te komen voor de derde tranche liquiditeitssteun zijn Nederland en Sint Maarten overeengekomen dat Sint Maarten uiterlijk 25 januari 2021 uitvoering geeft aan het vaststellen van de genoemde landsverordeningen waaraan met terugwerkende kracht per 1 juli 2020 invulling gegeven dient te worden. Enkele dagen voor het verstrijken van deze deadline ontving ik van de minister-president van Sint Maarten een schriftelijk verzoek om uitstel. Uit deze brief kwam naar voren dat de landsverordeningen bij het parlement liggen ter vaststelling en dat de minister-president verwachtte dat de parlementaire behandeling die strekt tot deze vaststelling op 29 januari a.s. zou zijn afgerond. Daaruit bleek mij dat Sint Maarten serieuze stappen aan het zetten was om te komen tot vaststelling van voormelde landsverordeningen. Omdat ik de ruimte wilde bieden voor een gedegen parlementaire behandeling heb ik uitstel verleend tot 31 januari 2021. De landsverordeningen zijn uiteindelijk op 3 februari jl. door de Staten vastgesteld.

De bekrachtiging van de voorwaarden van de tweede tranche en de wijze waarop invulling is gegeven aan de uitvoering daarvan vormt één van de variabelen in de besluitvorming ten aanzien van de toekenning van de vierde tranche. Deze besluitvorming is voorzien in de Rijksministerraad van 26 februari a.s.

De leden van de D66-fractie vragen om inzicht in de resultaten van de lopende projecten en willen graag een toelichting waarom deze naar verwachting meer geld gaan kosten. Ook vraagt de D66-fractie naar stappen die sinds de halfjaarlijkse rapportage uit 2020 zijn genomen om de wederopbouw te versnellen en de mate waarin knelpunten zijn weggenomen. Conform mijn toezegging¹² informeer ik uw Kamer periodiek over de voortgang van de wederopbouw. Op 25 september jl. informeerde ik uw Kamer over de laatste stand van zaken gebaseerd op de tweede voortgangsrapportage¹³. Van de Wereldbank verwacht ik medio februari 2021 de Jaarrapportage 2020, welke ik uiteraard met uw Kamer zal delen.

Vooruitlopend daarop kan ik uw Kamer melden dat er ondanks de negatieve impact van Covid-19, voortgang is geboekt. Zo zijn er diverse reparaties afgerond of goed op gang gekomen. Het betreft onder andere de politiekantoren, de belangrijkste schuilplaatslocaties en het herstel van particuliere woningen. Ook is het herstel van de luchthaven terminal in uitvoering genomen, evenals de nieuwbouw van het ziekenhuis. Daarnaast is het – juist in deze tijd zo belangrijke – *Enterprise Support Project* succesvol gelanceerd. Met dit project worden

¹² Kamerstukken II 2019/2020 34 773, nr.9

¹³ Kamerstukken II 2019/2020 34 773, nr. 21

aantrekkelijke financieringsopties geboden aan ondernemers, zodat zij hun onderneming een verantwoorde (her)start kunnen geven. Daarnaast is onder leiding van VNG international in samenspraak met lokale partners het project *Recources for Community Resilience* (R4CR) gelanceerd, waarmee de trustfonds middelen ook toegankelijk zijn geworden voor lokale non-gouvernementele organisaties (NGO's). Desalniettemin is er structureel aandacht nodig omdat voortgang en concrete resultaten soms te lang uitblijven. Ik noem daarbij alvast het afvalproject, dat complex is en waarbij zich telkens nieuwe dilemma's voordoen. Het is daar van belang dat in het komende half jaar significante stappen worden gezet. Naast het (aan)bieden van technische assistentie, heb ik bij zowel de Wereldbank als Sint Maarten herhaaldelijk aangedrongen op een daadkrachtige, effectieve en pragmatische aanpak. Deze lijn draag ik zowel mondeling als schriftelijk uit en krijgt opvolging door concrete afspraken te maken en toe te zien op de uitvoering daarvan.

Het is inderdaad de verwachting dat voor een aantal projecten meer budget nodig zal zijn. Besluiten over additioneel budget voor projecten worden genomen in de stuurgroep, waar Nederland in is vertegenwoordigd. Uiteraard zal ik uw Kamer informeren over deze besluiten, ik verwacht dat met de volgende (Jaar)rapportage te kunnen doen.

Waar het gaat om de wijze waarop in de benodigde technische kennis zal worden voorzien merk ik op dat de uitvoering van de wederopbouwprojecten allereerst primair de verantwoordelijkheid is van Sint Maarten, daarbij ondersteund door de Wereldbank. De Wereldbank is op verzoek van Nederland als partner betrokken juist vanwege de kennis en expertise met wederopbouw trajecten op *small island states*. In de verschillende trustfonds projecten is voorzien in een component voor de inzet van technische assistentie (kennis en expertise). Daarnaast is er vanuit Nederland een budget voor directe steun, wat onder andere aangewend kan worden om rechtstreeks bij te dragen in de vorm van technische assistentie. Zo is reeds actief bijgedragen aan het verrichten van onderzoek naar de luchtkwaliteit naar aanleiding van de branden op de dump (door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu in 2019), wordt ondersteuning geleverd aan de luchthaven (door de Royal Schiphol Group, vanaf 2019) en ondersteunt het Nederlandse ministerie van Financiën bij de herziening van de belastingwetgeving (2020-2021).

In reactie op de vraag hoe te voorkomen dat het COHO tegen dezelfde problemen aan zal lopen als het trustfonds bij de realisatie van de geplande projecten, merk ik op dat de ervaringen rond de wederopbouw leren dat een politiek akkoord met Sint Maarten geen garantie is voor een soepele samenwerking. Doordat Nederland nu via de TWO/het COHO gericht ondersteuning en capaciteit levert en stuurt op de voortgang denkt het kabinet een goede basis te hebben voor het doorvoeren van noodzakelijke hervormingen in het belang van de burgers van Sint Maarten. Indien hervormingen niet worden doorgevoerd conform afspraak, voorziet het voorstel van Rijkswet COHO in een aantal mechanismen. Over deze mechanismen ga ik desgewenst in gesprek tijdens de parlementaire behandeling van het voorstel.

PvdA-fractie

Hieronder ga ik in op vragen van de PvdA-fractie over de sterkte en ondersteuning vanuit Nederland van het Korps Politie Sint-Maarten.

De leden van de PvdA-fractie uiten hun zorgen omtrent de vulling van het politiekorps. Zij willen weten welke concrete stappen worden genomen om de huidige sterkte van het korps uit te breiden en welke mogelijkheden het kabinet ziet om hierbij ondersteunend te zijn.

De Nederlandse Politie heeft de afgelopen jaren het Korps Politie Sint-Maarten (KPSM) ondersteund en bijgestaan. De inzet van de Nederlandse politie is tweeledig: het leveren van capaciteit om capaciteitsverlies op te vangen en de inzet van de Politieacademie voor het opleiden. In totaal zullen vier klassen basispolitie onderwijs (BPO) worden opgeleid, gefinancierd door Nederland. Alle klassen worden in 2021 afgerond. KPSM probeert daarnaast ook zij-instromers te werven voor meer capaciteit.

Bovendien zal de Nederlandse Politie de komende twee jaar het KPSM op verzoek bijstand verlenen op strategisch niveau (2 fte) en op het gebied van beleidsondersteuning (1 fte). Hiermee kan het management van het KPSM de komende periode ondersteund worden in de verdere opbouw en ontwikkeling van het korps en het management.